

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย เนื้อหาสาระสำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้สื่อการเรียนรู้

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อการเรียนรู้ จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตดีขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สร้างเครื่องมือในการวิจัย
  - 1.1 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประจำหน่วย เรื่องบุคคลสำคัญ ศาสนา โบราณสถานโบราณวัตถุที่สำคัญ หน่วยละ 20 ข้อ เพื่อเป็นการทดสอบการบรรลุ จุดประสงค์
  - 1.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน เรื่องบุคคลสำคัญ ศาสนา โบราณสถานโบราณวัตถุที่สำคัญ จำนวน 50 ข้อ

1.3 สร้างแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียน แบบบันทึกรายพฤติกรรม
 1.4 นำเครื่องมือในข้อ 1.1-1.3 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและนำมาปรับปรุง
 แก้ไข เพื่อนำไปใช้กับตัวอย่างประชากรต่อไป

2. สร้างแผนการสอนและแผนการเรียนโดยใช้สื่อทางการเรียน

2.1 สร้างแผนการสอน 3 แผน แผนการเรียน 15 แผน
 2.2 สร้างแบบสื่อทางการเรียน
 2.3 นำแผนการสอน แผนการเรียน สื่อทางการเรียน ไปให้ผู้ทรงคุณ
 วุฒิตรวจและเสนอข้อแก้ไข ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้กับตัวอย่าง
 ประชากร

3. การเลือกตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ในโรงเรียนวัดพระธาตุ สำนักงาน
 การประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้ช่วยวิจัยดำเนินการสอนตามแผนการสอน โดยใช้สื่อทางการเรียน
 กับตัวอย่างประชากร จำนวน 30 คน โดยเริ่มดำเนินการสอนตั้งแต่วันที่ 12 กุมภาพันธ์
 2539 ถึงวันที่ 6 มีนาคม 2539 สอนวันละ 3 คาบ ๆ ละ 20 นาที เป็นเวลา 45 คาบ
 รวมเวลา 3 สัปดาห์

4.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมขณะดำเนินการสอนทั้ง
 หด 45 คาบ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมา
 หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สื่อทางการเรียน
 5.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและ
 หลังการเรียนโดยใช้สื่อทางการเรียนโดยการทดสอบค่าที

5.3 นำคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ประจำหน่วยย่อย มาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังเรียน โดยการทดสอบค่าที่

5.4 นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียนมาแจกแจง ความถี่ และนำข้อมูลมาหาค่าร้อยละในการเกิดพฤติกรรม และเสนอผลในรูปของตาราง

5.5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะเป็นตารางและความเรียง สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้สื่อจากการเรียนมีค่าเฉลี่ย 24.67 หลังการเรียน มีค่าเฉลี่ย 35.90 การเปรียบเทียบคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนโดย การทดสอบค่าที่ ปรากฏว่าคะแนนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ คะแนนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 22.46

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประจำหน่วยปรากฏดังนี้ เรื่องบุคคลสำคัญ ก่อน และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 9.36 และ 14.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนและหลัง เรียน 1.81 และ 1.33 เรื่องศาสนา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 8.30 และ 13.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนและหลังเรียน 2.06 และ 1.84 เรื่องโบราณสถานโบราณวัตถุที่สำคัญ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลัง เรียน มีคะแนนเฉลี่ย 9.86 และ 14.5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนและหลังเรียน 2.06 และ 1.62

จากการทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังเรียน ด้วยค่าที่ปรากฏว่า คะแนนของทั้ง 3 เรื่อง มีความแตกต่างกันระหว่างก่อนและหลังเรียน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนพบว่า นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพราะนักเรียนมีพฤติกรรมในการสนใจฟัง

การอธิบายของครู สนใจสื่อการสอน มีการปรึกษาครูและเพื่อนก่อนทำสื่อการเรียนรู้ ใน การทำกิจกรรมมีการอภิปรายซักถาม ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในลักษณะช่วยกันศึกษาเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล จนมีผลงานมารับการประเมินจากครูภายในกำหนดเวลาที่สัญญาไว้ แสดงว่านักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมเป็นไปในทางที่เอื้อต่อการเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ใน การศึกษาค้นคว้าเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมการเรียนกลุ่มสร้างเสริม ประสพการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรายวิชาใช้สื่อการเรียนรู้สามารถ อภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนที่เรียนรายวิชาใช้สื่อการเรียนรู้ มีคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนเพิ่มขึ้นทุกคนหลังจากเรียนรายวิชาใช้สื่อการเรียนรู้แล้ว ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏว่า นักเรียนทำคะแนนแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนทดลองได้ค่ามัธยเลขคณิต 24.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.74 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองได้ค่ามัธยเลขคณิต 35.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.60 จะเห็นว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนรายวิชาใช้สื่อการเรียนรู้มีค่า- มัธยเลขคณิตสูงกว่าก่อนที่จะเรียนรายวิชาใช้สื่อการเรียนรู้ แต่เมื่อนำคะแนนไปทดสอบค่าที่ ปรากฏว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 เพราะจากการที่ครูได้เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนนั้น นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนพัฒนาขึ้น จากคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 24.67 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 49.34 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 35.90 คิดเป็นร้อยละ 71.80 ซึ่งเป็น คะแนนที่พัฒนาขึ้นประมาณร้อยละ 22.46 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 71.80 นี้ ถ้าจัดเป็นระดับ ผลการเรียนก็จะอยู่ในระดับ 3 จัดเป็นคะแนนที่อยู่ในระดับผลการเรียนดี ตามเกณฑ์ การประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)ซึ่งมี เกณฑ์การประเมินดังนี้

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ
4	ผลการเรียนดีมาก	80 - 100
3	ผลการเรียนดี	70 - 79
2	ผลการเรียนปานกลาง	60 - 69
1	ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	40 - 59
0	ผลการเรียนต้องปรับปรุงแก้ไข	0 - 39

การที่นักเรียนมีระดับผลการเรียนอยู่ในระดับผลการเรียนดี ก็เพราะการเรียน วิชาสามัญ การเรียนนั้น นักเรียนมีการปรับปรุงพฤติกรรมตนเองให้กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบในการเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีการทำงานร่วมกัน มีความไว้วางใจกัน กล้าจะปฏิบัติในสิ่งที่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทิวัลย์ คำคง (2531) ที่พบว่า ผู้ที่เรียนโดยอิสระ รักการศึกษาค้นคว้าจากสื่อที่หลากหลาย ทำให้ส่งผลถึงการเรียน ในเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ต่อไป นักเรียนจะมีความรับผิดชอบในงานของตนเอง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ทาแบบทดสอบประจำหน่วยเรื่อง บุคคลสำคัญ ศาสนา และโบราณสถานโบราณวัตถุที่สำคัญ ซึ่งปรากฏในตารางที่ 2 , 3 และ 4 นั้น ผลปรากฏว่านักเรียนทาคะแนนแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน เรื่องโบราณสถานโบราณวัตถุที่สำคัญได้มากที่สุด คือ ทาคะแนนทดสอบก่อนเรียนได้ 9.86 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 49.30 คะแนนทดสอบเฉลี่ยหลังเรียนได้ 14.50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.50

การที่นักเรียนทาคะแนนในเรื่องนี้ได้มากอาจเนื่องมาจากเรื่องโบราณสถานโบราณวัตถุที่สำคัญนี้ เป็นเรื่องที่เป็นรูปธรรม เป็นสิ่งที่นักเรียนเข้าใจง่าย เป็นสมบัติส่วนรวมของชาติ และเป็นแหล่งที่นักเรียนไปทัศนศึกษาได้ นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการเรียนแต่ละเนื้อหา นักเรียนเข้าใจได้โดยง่าย เมื่อเรียนเรื่องนี้แล้วเหมือนกับได้ไปทัศนศึกษาในสถานที่ที่ได้ศึกษา และบางเนื้อหาก็คือเป็นสถานที่ที่อยู่ในภูมิภาคนาของนักเรียน ซึ่งนักเรียนมีความรู้จักทั้งด้านความเป็นมา ความสำคัญต่าง ๆ ของสิ่งเหล่านั้นดีแล้วและเป็นสิ่งที่เขาภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

ในการเรียนเรื่องโบราณสถานโบราณวัตถุที่สำคัญนี้ ถ้ามีสื่อประเภทวีดิทัศน์ จะเป็นสื่อการเรียนที่ทาให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใกล้เคียงกับการไปทัศนศึกษามากที่สุด และกิจกรรมที่ครูควรจัดเสริมบทเรียนในเนื้อหานี้ก็คือ การจัดทัศนศึกษาสถานที่สำคัญต่าง ๆ ในบทเรียน หรือสถานที่สำคัญที่น่าสนใจที่สะดวกในการเดินทางและได้รับความรู้สนับสนุนในเรื่องโบราณสถานโบราณวัตถุที่สำคัญก็จะทาให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนบรรลุจุดประสงค์ตามหลักสูตรมากขึ้น

เนื้อหา ที่นักเรียนทาคะแนนทดสอบประจำเรื่อง ใต้น้อยที่สุดทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนคือเรื่องศาสนานักเรียนทาคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 8.30 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 41.50 นักเรียนทาคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 13.66 คิดเป็นร้อยละ 68.30

การที่นักเรียนได้คะแนนในเรื่องนี้น้อยอาจจะ เป็นเพราะว่า เนื้อหาเรื่องศาสนานั้น เป็นนามธรรม นักเรียนเข้าใจได้ยากเป็นเรื่องที่สอนให้นักเรียนนำไปประพฤติปฏิบัติ เนื้อหามีมากการศึกษาด้วยตนเองจากสื่อที่มีให้ศึกษาอาจจะไม่สามารถทาให้เกิดความรู้ได้มากนักถ้าครูจะจัดการเรียนการสอนโดยการนิมนต์พระสงฆ์มาสอนทั้งเนื้อหาวิชาและวิธีปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนา ก็จะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น

กิจกรรมที่จะเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อีกประการหนึ่งก็คือการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติทางศาสนาที่ตนนับถือ เช่นการสวดมนต์ การนั่งสมาธิ การเดินจงกรม เป็นต้น

3. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนในชั้นเตรียม ซึ่งเป็นการเตรียมตัวนักเรียนในการเรียนนั้น พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติมากที่สุดคือ สนใจสื่อการสอน ร้อยละ 77.78 รองลงมาก็คือ สนใจฟังการอธิบายร้อยละ 73.33 % ซักถามเพื่อนเมื่อไม่เข้าใจ ร้อยละ 51.11 สนใจฟังการซักถามของผู้อื่นร้อยละ 42.22 ซักถามครูเมื่อไม่เข้าใจ 28.88 จากผลของพฤติกรรมที่ปรากฏมานี้ แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีนิสัยที่ตื่นตัวในการเรียนเพราะพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมานั้นนี้เป็นพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนเพราะการตั้งใจฟังครู การสนใจสื่อการสอน การซักถามเมื่อไม่เข้าใจเป็นลักษณะของผู้ที่สนใจใฝ่หาความรู้ ในขณะที่เดียวกันนักเรียนก็สนใจที่จะฟังการซักถามปัญหาของผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้เพิ่มขึ้นมาอีก การซักถามปัญหานั้นเป็นการทำให้ผู้ถามและผู้ตอบมีปฏิสัมพันธ์กัน จะทำให้เกิดมิตรภาพใหม่ ๆ ขึ้น

สำหรับพฤติกรรมทางลบในชั้นเตรียมตัวนักเรียนนี้ก็คือการเล่นคุยกันเสียงดัง ร้อยละ 17.78 การมองเพื่อนนอกห้องร้อยละ 7.78 การนั่งงานอื่นมาทำร้อยละ 5.55 พฤติกรรมที่กล่าวมานี้เป็นพฤติกรรมทางลบที่มีผลต่อการเรียนและบรรยากาศในการเรียน ซึ่งครูจะต้องแก้ปัญหาให้หมดไปหรือทำให้เหลือน้อยที่สุด โดยการทำให้นักเรียนที่อยู่ใกล้เสียงนักเรียนที่เป็นปัญหาคอยช่วยตักเตือนหรือชักชวนให้สนใจการเรียนหรือครูอาจจะให้นักเรียนกลุ่มนี้ ทำงานใกล้ชิดครูมากที่สุด

พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนในชั้นตกลงทำสัญญา นั้น นักเรียนปรึกษาเพื่อนก่อนทำสัญญาร้อยละ 61.11 อาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนมีความคู่ใจ เคยมีความไว้วางใจกันมากกว่าครู ซึ่งนักเรียนปรึกษาครูก่อนทำสัญญาร้อยละ 13.33

การตัดสินใจทำสัญญาด้วยตนเองนักเรียนปฏิบัติร้อยละ 55.56 นักเรียนกลุ่มนี้จะเป็นประเภทมีความมั่นใจในตนเอง กล่าวที่จะตัดสินใจเอง ซึ่งก็เป็นผลดี เพราะการทำงานก็ต้องสามารถตัดสินใจได้เอง ไม่เช่นนั้นคอยคนอื่นอยู่จะทำทำงานล่าช้า ส่วนการดูเพื่อนก่อนทำสัญญาร้อยละ 23.33 นักเรียนกลุ่มนี้จะเป็นประเภทไม่มั่นใจในตนเอง ต้องรอดูส่วนใหญ่อ่อนจะทำทำงานเสร็จช้า หรือบางทีงานไม่เสร็จเพราะทำเองไม่ได้ ต้องคอยปรึกษาเพื่อนก่อนเสมอ นักเรียนบางส่วนต้องแก้ไขสัญญาบางส่วนร้อยละ 16.66 ในส่วนนี้ก็เป็นเรื่องปกติ ที่จะต้องมีนักเรียนที่เข้าใจไม่ตรงกับจุดประสงค์ของเรื่องหรือกิจกรรมอื่น ๆ ก็ต้องมีการแก้ไข เพื่อจะได้ไม่ปฏิบัติแบบไม่ถูกต้องแล้วต้องแก้ไขใหม่ซึ่งเป็นการเสียเวลา ครูจะต้องไม่ว่ากล่าวนักเรียนให้เกิดอาการกลัว

แต่จะต้องกำหนดแผนการเรียนให้แก่วางส่วนที่ผิคนั้น จะได้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน

พฤติกรรมการณ์เรียนของนักเรียนชั้นทำกิจกรรมการเรียน ในชั้นนี้นักเรียนขอความช่วยเหลือจากเพื่อนขณะปฏิบัติกิจกรรมร้อยละ 70.00 การปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มร้อยละ 59.25 การศึกษาจากแหล่งวิทยาการครบทุกประเภทร้อยละ 59.25 อภิปรายแสดงความคิดเห็นร้อยละ 56.57 ขอคำแนะนำจากครูขณะปฏิบัติกิจกรรมร้อยละ 22.96 พฤติกรรมการณ์ปฏิบัติที่กล่าวมาทั้ง 5 รายการเป็นพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ในเรียนการสอน ซึ่งมีผลดีหลายอย่าง ในการถามเพื่อนนั้นเกิดจากความคุ้นเคยไว้วางใจซึ่งกันและกันแต่บางอย่างเพื่อนอาจจะรู้ในสิ่งที่ไม่ถูกต้องก็ได้ นักเรียนก็ควรจะซักถามจากครูด้วยเพื่อกันความผิดพลาด การใช้แหล่งค้นคว้าหลายๆ ประเภทตามที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ นั้น เป็นการดีที่สุดเพราะในการค้นคว้าหาความรู้ด้านนักเรียนได้ค้นคว้าจากหลาย ๆ แหล่งวิทยาการก็จะได้รับความรู้ที่กว้างขวางสามารถเปรียบเทียบกันได้ว่าแหล่งค้นคว้าใดดีที่สุด การทำงานเป็นกลุ่มและการอภิปรายซักถามนั้น เป็นสิ่งที่ทำทำงานเสร็จเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ทิศนา ขมมณี (2522) ที่ว่า สมาชิกในกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากันและพยายามช่วยกันทำงาน จะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและทำให้เกิดพลังหรือการผลักดันของกลุ่ม จะทำให้การทำงานเป็นไปด้วยดีส่วนการขอคำแนะนำจากครูขณะปฏิบัติกิจกรรมนั้นนักเรียนควรจะได้ปฏิบัติให้มากกว่านี้ เพราะครูเป็นแหล่งวิทยาการที่รู้เนื้อหาถูกต้องที่สุด ในขณะที่สอนครูควรจะได้ซักถามทุก ๆ คนเพื่อสร้างบรรยากาศในความเป็นกันเอง นักเรียนจะได้ซักถามครูให้มากกว่านี้ แทนที่จะถามเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

สำหรับการเล่นและคุยเสียงดังนอกเรื่องซึ่งนักเรียนปฏิบัติร้อยละ 16.29 และนักเรียนลุกเดินไปมาโดยไม่จำเป็นในการปฏิบัติกิจกรรมร้อยละ 9.62 พฤติกรรม 2 รายการนี้เป็นพฤติกรรมที่ไม่ส่งเสริมด้านการเรียนการสอน ครูจะต้องแก้ไขพฤติกรรมนี้เพื่อผลดีด้านการเรียนการสอนซึ่งครูอาจจะกระทำโดยบอกให้เพื่อนนักเรียนที่อยู่กลุ่มเดียวกับนักเรียน 2 ประเภทนี้ได้เพิ่มบทบาทให้มากขึ้น เช่นให้เป็นประธานกลุ่ม หรือเป็นเลขากลุ่ม เพื่อว่านักเรียนประเภทนี้จะได้มีการงานเพิ่มขึ้น เป็นการเปิดโอกาสในการพูดคุยเสียงดังและเดินไปมา

พฤติกรรมการณ์เรียนชั้นการประเมินผลนี้ นักเรียนมีผลงานให้ครูประเมินก่อนหมดสัญญา

52.25 มีผลรวมให้ประเมินภายใน 1 วัน นักเรียนประเภทนี้จะเป็นพวกที่รับผิดชอบงานมีระดับสูง เขาจะคิดว่าเขาเป็นเจ้าของงาน มีแรงกระตุ้นมีความคิดสร้างสรรค์ที่ดี เพราะงานที่นักเรียนเลือกมาปฏิบัติเลือกตามความสนใจของตนเอง ทาทำให้ไม่รู้สึกรู้สึกว่าถูกบีบบังคับ นักเรียนจึงทำงานตามเงื่อนไขของตนเองตามระยะเวลา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บาร์โลว์ (BARLOW, 1974) ที่ว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้สัญญาการเรียน จะมีความรับผิดชอบต่องานที่ตนเองได้เลือกปฏิบัติจนกว่าจะเสร็จภาระงาน สำหรับพฤติกรรมอื่น ๆ ที่นักเรียนปฏิบัติในการเรียนโดยใช้สัญญาการเรียนทั่ว ๆ ไปก็ได้แก่ การเล่นชกต่อยกัน แกล้งอ่านงานเสียงดัง นั่งแคะเล็บ นั่งกัดปากกา นั่งมองดูเพื่อนที่เดินผ่านนอกห้องฯ ซัดดินสอขว้างเพื่อน ท่างานอื่นขณะฟังครูอธิบาย เคาะโต๊ะ ร้องเพลง ขอยืมหนังสือ อุปกรณ์การเขียนจากเพื่อน ส่งหนังสือข้ามศีรษะกัน นั่งเล่นเกมวีดิโอ

4. จากการที่ผู้วิจัยได้สังเกตสัญญาการเรียนของนักเรียนพบว่ากิจกรรมการเรียนที่นักเรียนเลือกใช้ในการศึกษาค้นคว้านั้น นักเรียนเลือกที่จะศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เพื่อนำมาปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเป็นหลักฐานในการประเมินผลมากที่สุด จากการสอบถามนักเรียน นักเรียนได้ให้เหตุผลว่า การศึกษาจากหนังสือมีเนื้อหา มาก ได้ข้อมูลความรู้หลากหลาย ถ้าจากวิดีโอหรือเทป นักเรียนจะต้องจดบันทึกซึ่งบางทีก็จดบันทึกไม่ทันนักเรียนจึงเลือกแหล่งวิทยาการประเภทหนังสือค้นคว้ามากที่สุด

สำหรับ กิจกรรมที่นักเรียนเลือกปฏิบัติมากที่สุด เพื่อใช้เป็นหลักฐานการประเมินผลที่นักเรียนเลือกปฏิบัติมากที่สุด คือ การเขียนรายงานสรุปสั้น ๆ รองลงมาคือ การเขียนคำถาม คำเฉลยนอกจากนี้ก็มี การเขียนสรุปในรูปแบบตาราง การอภิปรายกลุ่ม การวาดภาพประกอบคำบรรยาย และการจัดป้ายนิเทศกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การสัมภาษณ์ผู้รู้ในท้องถิ่น

5. การใช้เวลาเรียนของนักเรียน นักเรียนจะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนในแต่ละหน่วยย่อยเสร็จก่อนเวลาสัญญา และเวลาเรียนตามแผนการสอน ซึ่งเวลาตามแผนการสอนทั้งหมด 15 ชั่วโมง นักเรียนใช้เวลาเรียนในเวลาคิดของการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในการวิจัยครั้งนี้ 12 ชั่วโมง เป็นการประหยัดเวลาเรียนซึ่งงานหลักสูตรก็เสนอแนะให้การจัดการเรียนการสอนมีการยืดหยุ่นในการใช้เวลาเรียนได้เพื่อนำเวลาไปใช้ในหน่วยอื่น ๆ ที่ต้องใช้เวลา มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญชม ศรีสะอาด (2528) ที่กล่าวไว้ว่าข้อดีของสัญญาการเรียน สำหรับ

ผู้เรียนซึ่งมีโอกาสวางแผนการเรียนของตนเองรวมทั้งจัดระบบการเรียน และมีส่วนรับผิดชอบในการเรียนของตนเองมากขึ้น ในกระบวนการของสัญญาการเรียน มีปฏิสัมพันธ์เกี่ยวกับการเรียนร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ซึ่งลักษณะดังกล่าวข้างต้นผู้เรียนเรียนรู้อย่างอิสระ แต่มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง เป็นแนวทางมุ่งงานการเรียนรู้อย่างเต็มที่โดยทำให้ผู้เรียนคงความสนใจโดยตลอดเป็นผลทำให้ผู้เรียนใช้เวลาเรียนน้อยลง และตรงกับแนวคิดของแคโรล (Caroll, 1963) ที่กล่าวว่าถ้าใช้เวลาแก่นักเรียนแต่ละคนอย่างพอเหมาะ และนักเรียนใช้เวลาในการเรียนอย่างจริงจังแล้ว นักเรียนจะสามารถเรียนในเรื่องที่สอนนั้นได้เป็นอย่างดี และจากการศึกษาของสุปราณี ศรีสาคร (2531) ที่พบว่า การที่นักเรียนต้องบันทึกกิจกรรมของตนเองลงแบบบันทึกจะช่วยให้นักเรียนได้ทราบผลแห่งความก้าวหน้าของตนเองอยู่ตลอดเวลา เป็นสิ่งที่กระตุ้นเตือนให้นักเรียนมีกำลังใจ มีความพยายามในการทำกิจกรรมต่อไปเรื่อย ๆ จนจบบทเรียนอย่างรวดเร็วในการใช้เวลาเรียนของนักเรียน นักเรียนที่ทำการเรียนเสร็จก่อนกำหนดสัญญา นักเรียนจะใช้เวลาในการทำสิ่งต่อไป

กลุ่มที่ 1 นักเรียนที่ทำการเรียนเสร็จก่อนเวลาสัญญา จะใช้เวลาในการศึกษาวิทัศน์เกี่ยวกับสารคดีบ้าง วิทัศน์เกี่ยวกับคณะตลกต่าง ๆ ที่จัดทำหน้าที่ครูนำไปให้ชมเป็นการเสริมแรงและให้ความเพลิดเพลินบ้าง นักเรียนในกลุ่มนี้เป็นพวกที่ชอบความสนุกสนานรื่นเริงชอบอยู่กับเพื่อนหลาย ๆ คน ชอบทำงานเป็นกลุ่ม ผลงานจะสำเร็จออกมาดีเพราะได้มีปฏิบัติกันในกลุ่มได้ปรึกษาและตกลงกันด้วยความเห็นชอบของทุกคน

กลุ่มที่ 2 นักเรียนกลุ่มนี้จะไปทำงานศิลปะในห้องศิลปะ เพราะนักเรียนกลุ่มนี้ชอบเรียนวิชาศิลปะ ในงานศิลปะนั้นมีทั้งงานวาดภาพระบายสี งานวาดภาพปะติดภาพด้วยเศษกระดาษ เศษผ้า งานระบายสีกระจก นักเรียนกลุ่มนี้จะได้รับเงินจากการประกวดวาดภาพ การประกวดภาพปะติด และการจำหน่ายภาพกระจก คราวละหลายร้อยบาท นักเรียนเพียงตั้งใจทำงานศิลปะให้ผลงานออกมาดีนักเรียนกลุ่มนี้จะมีอารมณ์สุขุม ยิ้มง่าย ใจเย็น จะมีความรู้สึกที่ดีในการเรียนวิชาอื่น ๆ จากการสอบถามครูประจำชั้นและศึกษาผลการเรียนจากสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน

กลุ่มที่ 3 จะเป็นประเภทแข่งขันการเสร็จก่อนระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ถ้าฝ่ายใดเสร็จก่อนสัญญาเร็วกว่ากัน จะเป็นฝ่ายชนะ จะมีสิทธิ์เรียกร้องได้พอสมควร ในการเรียนโดยใช้เวลาเรียนครั้งนี้ เงื่อนไขในการแพ้ชนะคือ การทำความสะอาดห้องเรียนแทนคนที่ชนะ

(จากการสอบถามครูผู้สอน และครูประจำชั้นของนักเรียนกลุ่มทดลอง) ซึ่งทุกคนก็ทำความสะอาดแทนด้วยความเต็มใจ และมีการโต้แย้งว่าจะต้องเป็นฝ่ายชนะบ้างให้ได้ ซึ่งก็มีเป็นส่วนใหญ่ ประมาณ 2 ใน 10 คน ของนักเรียนชายที่สามารถชนะได้ นักเรียนในกลุ่มนี้จะมีนิสัยชอบการทำท่าย แต่ก็ยอมรับการแพ้ชนะของตน เรียกว่ามีน้ำใจนักกีฬา

กลุ่มที่ 4 กลุ่มนี้จะเป็นประเภทเสรีตามสัญญาของตนเองพอดี เพราะบางที่ขาดเรียนไปบ้างแต่นักเรียนกลุ่มนี้ก็ถามครูถึงปัญหาการขาดเรียนว่า ถ้าขาดเรียนจะเรียนบรรจุจุดประสงค์ทุกจุดประสงค์หรือไม่ ครูอธิบายให้ฟังว่า การบรรจุจุดประสงค์นั้นอยู่ที่ผลงาน ถ้าขาดเรียนแต่ทำงานเสรีก็ไม่มีปัญหานอกจากงานที่นำมาประเมินนั้นยังไม่มีคุณภาพพอเหมาะกับการประเมินผลก็ต้องชี้แจงให้นักเรียนนำไปแก้ไขใหม่ก่อนจะนำมารับการประเมินผล แต่ถ้าขาดเรียนแล้วงานไม่เสรีก็จะทำให้การเรียนไม่เป็นที่ไปตามสัญญา

6. บรรยากาศในการเรียน การเรียนโดยใช้สัญญาการเรียนเป็นการเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นบรรยากาศที่ต่างจากชั้นเรียนปกติ การเรียนโดยใช้สัญญาการเรียนนักเรียนจะเป็นผู้กระทำมากที่สุด โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา นักเรียนเป็นผู้วางแผนการเรียน และทำงานของตนให้เสรีตามสัญญา จึงมีส่วนทำให้เกิดบรรยากาศในการเรียนที่สนุกสนาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของกมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528) และบุญชม ศรีสะอาด (2528) ที่พบว่า การพยายามให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากที่สุด คือยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียน มีการเสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จด้วยตนเอง ตรงกับความสามารถและความถนัดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนมากและสนใจทำงานที่ได้รับมอบหมายต่อไป และจากการตกลงเกี่ยวกับการเรียนร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ลักษณะดังกล่าวจึงเอื้อต่อการเกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียน

7. ในการตอบคำถาม หรือรายงานสรุป ส่งผู้สอนจะมีลักษณะดังนี้

7.1 นักเรียนจะใช้คำง่าย ตอบตามเนื้อหาที่ค้นคว้าได้

7.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นยังมีน้อย ถึงแม้ผู้สอนจะตั้งประเด็นวิเคราะห์

ให้ก็ตาม การใช้คำถามต้องกระตุ้นให้เกิดวิเคราะห์ที่อภิปรายมาก ๆ ครูต้องเตรียมตัวตอบคำถาม นักเรียนทุกคำถามเด็กจะเกิดความเข้าใจและภูมิใจในคำตอบที่ได้รับ

7.3 ผลงานที่นำมาบริการประเมินจะมีคุณภาพงานแตกต่างกันไปตามความสามารถ ผู้ที่มีความสามารถสูงกว่าจะส่งผลงานให้ประเมินก่อนหมดสัญญา ส่วนผู้ที่มีความสามารถรองลงมาจะส่งผลงานตามเวลาสัญญา ส่วนผู้ที่ส่งงานหลังสัญญานั้นเป็นเพราะว่าขาดเรียน จึงไม่ได้นำงานมาส่งตามกำหนด บางคนผู้สอนต้องคอยเสริมแรงตลอดเวลาแต่ส่วนมากจะส่งงานได้ตามกำหนดเวลาของเวลาเรียนประจำหน่วย

8. จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสัญญาการเรียนทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย จำนวน 30 คน พบว่า

- 8.1 นักเรียนเรียนอย่างสนุกสนานเพราะได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง
- 8.2 กิจกรรมที่ให้เลือกมีมากสามารถทำได้หลายอย่าง
- 8.3 มีเวลาว่างเพิ่มขึ้นเพราะเรียนเสร็จก่อนเวลากำหนด
- 8.4 มีสื่อการเรียนให้ค้นคว้าได้หลายชนิด
- 8.5 ทำกิจกรรมการเรียนในเวลาว่างก็ได้
- 8.6 ทำให้สามารถบรรลุจุดประสงค์ได้ทุกจุดประสงค์
- 8.7 เป็นการควบคุมตนเองให้ทำงานอย่างมีความรับผิดชอบ จนกว่างานจะเสร็จ
- 8.8 นักเรียนมีเวลาดูทีวีที่สนใจและทำงานอย่างอื่นหลังจากส่งงานก่อนหมดเวลาตามสัญญา

จากการสัมภาษณ์ผู้สอน ผู้สอนได้เสนอความคิดเห็นว่าการสอนโดยวิธีสัญญาการเรียนนี้เมื่อใช้ทำการสอนแล้วทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นนักเรียนสนใจการเรียนแต่ครูต้องเตรียมการมากโดยเฉพาะแหล่งวิทยาการต้องเตรียมมาให้พร้อมและพอเพียงกับจำนวนนักเรียน ภาพประกอบการเรียนการสอนสำหรับจัดป้ายนิเทศต้องเตรียมจัดทำให้นักเรียนเพื่อสะดวกในการทำกิจกรรม

ปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนรู้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการทำสื่อครั้งแรก จะช้าและเสียเวลามาก เนื่องจากผู้สอนต้องชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงขั้นตอนต่าง ๆ และเป็นการทำสื่อกับผู้เรียนทั้งหมดในเวลาเดียวกัน เมื่อดำเนินการเรียนการสอนไปได้ระยะหนึ่ง ผู้เรียนจึงเกิดความคุ้นเคยและปฏิบัติงานได้สำเร็จอย่างรวดเร็ว
2. ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งวิทยากรที่จัดไว้ไม่เพียงพอ ในกรณีที่ผู้เรียนเลือกซ้ำกัน
3. ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนซึ่งมักเลือกปฏิบัติกิจกรรมเหมือนกัน ท้าทำผลงานที่ได้คล้ายกันและผลงานที่ได้ไม่เรียบร้อยและไม่ถูกต้องในบางคน
4. ปัญหาการเลือกแหล่งวิทยากรและกิจกรรมในการทำสื่อการเรียนรู้ ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกแหล่งวิทยากร และกิจกรรมการเรียนตามความสนใจของผู้เรียนเองได้มากที่สุด คือนอกจากจะเลือกกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดไว้ แต่ไม่มีผู้เรียนคนใดเสนอแหล่งวิทยากรหรือเสนอทางเลือกนอกเหนือไปจากทางเลือกที่กำหนดไว้ และอาจจะเป็นเพราะผู้เรียนได้รับการฝึกฝนด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น้อยไป ประกอบกับการทดลองครั้งนี้กระทำกับผู้เรียนในเขตชนบท และระยะเวลาในการทดลองครั้งนี้ระยะสั้น จึงมีขีดจำกัดในเรื่องของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ของผู้เรียนจึงอาจจะยังไม่ทำให้ผู้เรียนได้แสดงทักษะต่าง ๆ ออกมามากพอที่จะสังเกตได้
5. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและครู ในช่วงแรกผู้เรียนจะไม่ค่อยได้ถามครู จะถามเพื่อนมากกว่า เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จก็มารับการประเมิน การที่ผู้เรียนไม่ถามครูอาจเป็นเพราะว่ายังไม่เคยชินอยู่กับการได้รับงานที่มอบหมายแล้วมาปฏิบัติตามคำสั่ง หรือทำกิจกรรมแบบกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์เฉพาะกลุ่ม จะพบครูตอนส่งงานเท่านั้นประการต่อมาอาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนไม่เคยชินกับการเรียนโดยใช้สื่อการเรียนรู้ว่า ตนเองมีสิทธิและเสรีภาพอย่างไร เมื่อผลงานมารับการประเมินได้มีปฏิสัมพันธ์กับครู มีการเสริมแรง ในระยะต่อไปอาจกล้าถามครูได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อจากการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในหลาย ๆ หน่วยการเรียนรู้ เพราะกลุ่มวิชานี้มีเนื้อหามากจะได้ประหยัดเวลาในการเรียนไปได้บ้าง เพื่อว่าเมื่อใกล้จะหมดเวลาใน 1 ภาคเรียน จะได้ไม่เกิดปัญหาการเรียนไม่จบเนื้อหา หรือเวลาเรียนไม่พอ ต้องมีการยืดหยุ่นเวลาได้
2. ควรนำการสอนโดยใช้สื่อจากการเรียนไปใช้กับกลุ่มวิชาอื่น ๆ เฉพาะบทที่ เนื้อหาเหมาะสมและอาจใช้ในระดับอื่น ๆ ได้ด้วย เช่น ภาษาไทย จริยศึกษา เพราะสามารถเรียนได้ด้วยตนเองจากแหล่งวิทยาการ ครูต้องคอยหาแหล่งศึกษาให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ได้สะดวกยิ่งขึ้น
3. การเรียนโดยใช้สื่อจากการเรียน เป็นการเรียนที่เปิดโอกาสให้เรียนได้ตามความสามารถ ความขยัน ความพอใจของแต่ละคน และถ้ามีการเสริมแรงโดยการให้สิทธิพิเศษหรือให้ทำกิจกรรมเสริมที่นักเรียนชอบ เช่น ให้นำไปอ่านการ์ตูนในห้องสมุด ไปดูวิดีโอในห้องคอมพิวเตอร์ก่อนถ้าทำงานเสร็จเรียบร้อย นักเรียนก็จะขยันรับผิดชอบภาระงานให้เสร็จครบสัญญาโดยเร็ว
4. สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่นักเรียนสนใจมากถ้าครูผู้สอนพยายามทำหรือจัดทำมาให้ให้นักเรียนได้รู้จักได้ใช้ ดังนั้น ถ้าผู้บริหารโรงเรียนได้สนใจสนับสนุนในการสร้างสื่อการเรียนการสอนที่มีปริมาณมากพอกับการบริการ โดยสนับสนุนด้านงบประมาณก็จะประสบความสำเร็จงานด้านการเรียนการสอนมากขึ้น
5. ใช้วิธีการสอนโดยใช้สื่อจากการเรียนสำหรับสอนซ่อมเสริม ผู้เรียนที่บกพร่องทางการเรียน นอกเวลาเรียนปกติก็ได้ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองด้วย
6. ครูควรจะได้แบ่งกลุ่มนักเรียนให้อภิปรายว่าจะสามารถหาแหล่งวิทยาการได้จากที่ใดบ้าง แล้วแบ่งกลุ่มไปค้นคว้า สัมภาษณ์ หาข้อมูล แล้วนำมารายงานให้เพื่อน ๆ ฟัง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยไม่ให้อภิปรายหรือศึกษาค้นคว้า